

Neheterosexuální lidé v Česku až pětkrát častěji přemýšlejí o sebevraždě. Oceněná studie zkoumala příčiny

29. 1. 2025, KLECANY – Osamělost, diskriminace a nízká míra podpory ze strany okolí. Právě tyto faktory podle nové studie vědců z Národního ústavu duševního zdraví, publikované v prestižním žurnálu *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*, zásadně ovlivňují sebevražedné myšlenky u lidí LGBTQ+._Hlavní autor studie dr. Michal Pitoňák za článek obdržel Národní psychiatrickou cenu prof. Vladimíra Vondráčka v kategorii věda a výzkum.

V Česku, potažmo střední a východní Evropě, dosud prakticky chyběly studie zkoumající sebevražedné myšlenky u LGBTQ+ lidí. Již v loni výzkumný tým z Národního ústavu duševního zdraví (NUDZ) publikoval první [populační studii](#), podle níž se k suicidálnímu jednání neheterosexuální lidé uchylují pětkrát častěji než heterosexuálové. Zatímco mnohé výzkumy v této oblasti končí u identifikace nejvíce ohrožených podskupin, [aktuálně publikovaná](#) nová studie jde o krok dál a pokouší se vysvětlit, jaké faktory mají největší vliv na zvýšenou zranitelnost neheterosexuálních lidí.

Samota, nedostatek podpory okolí a diskriminace

„Celkově vyšší míru suicidality vykazovali lidé, kteří jsou neheterosexuální a zároveň transgender či jinak genderově rozmanití, a dále bisexuální a pansexuální, asexuální, queer či jinak sebeidentifikující se (PAQ+) ženy. Naproti tomu gay muži, lesbické ženy a bisexuální či PAQ+ muži udávali průměrně nižší úroveň suicidality. Když jsme však zohlednili další faktory, rozdíly mezi těmito podskupinami se statisticky setřely,“ vysvětluje hlavní autor studie z Národního ústavu duševního zdraví, vedoucí pracovní skupiny Duševní a veřejné zdraví sexuálně a genderově rozmanitých lidí Michal Pitoňák. Jako zásadní faktor se ukazuje osamělost, nedostatek rodinné podpory a zkušenosti s tzv. heterosexistickou diskriminací, která vychází z předpokladu, že heterosexuality je jedinou akceptovatelnou sexuální orientací. Tyto faktory mají větší vliv než příslušnost ke konkrétní sexuální či genderové identitě.

„Je také třeba připomenout, že navzdory nesporně vysoké míře sebevražedných myšlenek mezi LGBT+ lidmi, nadpoloviční většina (51,9 %) zúčastněných nepociťovala žádné suicidální myšlenky, avšak celá čtvrtina účastníků (24,8 %) dosáhla na námi použité škále výsledků, které signalizují středně závažnou úroveň suicidálních tendencí,“ říká Michal Pitoňák.

Pomoci může prevence a odstranění bariér

„Překvapivě se nám v českém kontextu nepotvrdil vliv zapojení do LGBT+ komunity na snížení suicidality, který bývá v zahraniční literatuře významný. Myslíme si, že by to mohlo být kvůli nejasnému chápání samotného pojmu „LGBT+ komunita. Ten pro některé značí samotný fakt, že

jsou LGBT+ a pro jiné nějakou formu zapojení a participace s dalšími LGBT+ lidmi – tedy faktor, který bývá měřen v zahraničí,” dodává doktor Pitoňák.

Aby se zranitelnost LGBT+ lidí podařilo snížit, jsou podle vědců nutná cílená preventivní opatření: „Zejména jde o odstranění systémových bariér a legislativních překážek, například zpřístupnění manželství pro všechny bez symbolického rozlišování na různé kategorie, zavedení společné adopce páry neohledně na jejich pohlaví či genderovou identitu, nebo zjednodušení úředního uznání genderové identity a změny v dokladech na základě sebeurčení. Potřebné jsou také specificky zaměřené intervence a další vzdělávání odborníků, posílení rodinných a komunitních vazeb a pokračující komplexní výzkum,” uzavírá doktor Pitoňák. Zlepšení situace by mohly pomoci i nové psychodiagnostické nástroje, které byly díky realizovanému projektu týmu doktora Pitoňáka adaptovány ze zahraničí.

Oceněný článek vznikl s podporou projektu Menšinový stres ne-heterosexuálních lidí v Česku (19-14801S) podpořeného Grantovou agenturou ČR (GAČR).

Pro další informace, prosím, kontaktujte:

Mgr. Jan Červenka

tiskový mluvčí

E-mail: jan.cervenka@nudz.cz

Telefon: +420 774 851 335